

PROČ JE MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY SPRÁVNÉ A DŮLEŽITÉ

jsme fér.cz
MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY

jsme fér.cz

MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY

Jsme fér

Jsme iniciativa, která usiluje o úplné zrovnoprávnění LGBT lidí v Česku. I když jsme od revoluce urazili pěkný kus cesty, manželství pro gay a lesbické páry zatím v zákoně nemáme. Myslíme si, že je čas to změnit.

Registrované partnerství pro gay a lesbické páry u nás existuje od roku 2006. Ve světě mezitím výrazně přibylo zemí, které jim umožnily uzavírat manželství ve stejné podobě jako párům heterosexuálním. Se všemi příslušnými právy i povinnostmi. Rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím najdete ve více jak 100 právních předpisech.

Manželství pro všechny už uzákonilo 29 zemí na pěti kontinentech. Dohromady v nich žije přes 1 miliardu lidí. Civilizační úpadek, před kterým varovali odpůrci, v žádné z nich nenastal. I proto věříme, že nastal čas uzákonit manželství také pro všechny Čechy a Češky.

■ Obsah:

1. Důvody, proč je manželství pro všechny správné a důležité
2. Časté výhrady a odpovědi na ně
3. Příloha č. 1: Rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím
4. Příloha č. 2: Stanoviska odborníků na výchovu dětí v duhových rodinách

1. DŮVODY, PROČ JE MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY SPRÁVNÉ A DŮLEŽITÉ

Tyto důvody jsou ve zkratce následující (a níže detailněji popsané): společnost tím vysílá vzkaz lesbám a gayům, že jejich vztahy si zaslouží stejný respekt a ochranu (kap. 1.1), manželství s sebou přináší stabilitu a ochranu pro děti, které vychovávají dvě matky nebo dva otcové (kap. 1.2) a vyřeší to mnoho praktických problémů pro lesbické a gay páry (kap. 1.3). Nikomu to neublíží a milionům lidí v České republice to pomůže. A česká společnost je na to již dlouho připravena (kap. 1.4).

1.1 MANŽELSTVÍ JE SYMBOL

■ Láska je jen jedna

Podstatou manželství je láska mezi dvěma lidmi. A láska je jen jedna. Není homo a hetero verze.

"Když se dva dospělí lidé milují, měli by mít možnost zajištěného partnerského života v manželství bez ohledu na svou sexuální orientaci", myslí si 67 % Čechů a Češek.¹

Gayové a lesby prožívají lásku stejně jako kdokoli jiný a chtějí ji i stejným způsobem vyjadřovat. Pokud vychovávají manželé děti, je podstatou manželství i láska mezi rodiči a jejich dětmi. Lesbické a gay páry milují děti, které vychovávají, úplně stejně jako ostatní rodiče. A jejich děti milují oba své rodiče stejně, nedělají mezi nimi rozdíl.

■ Manželství je hodnota, chceme mít možnost ji naplnit

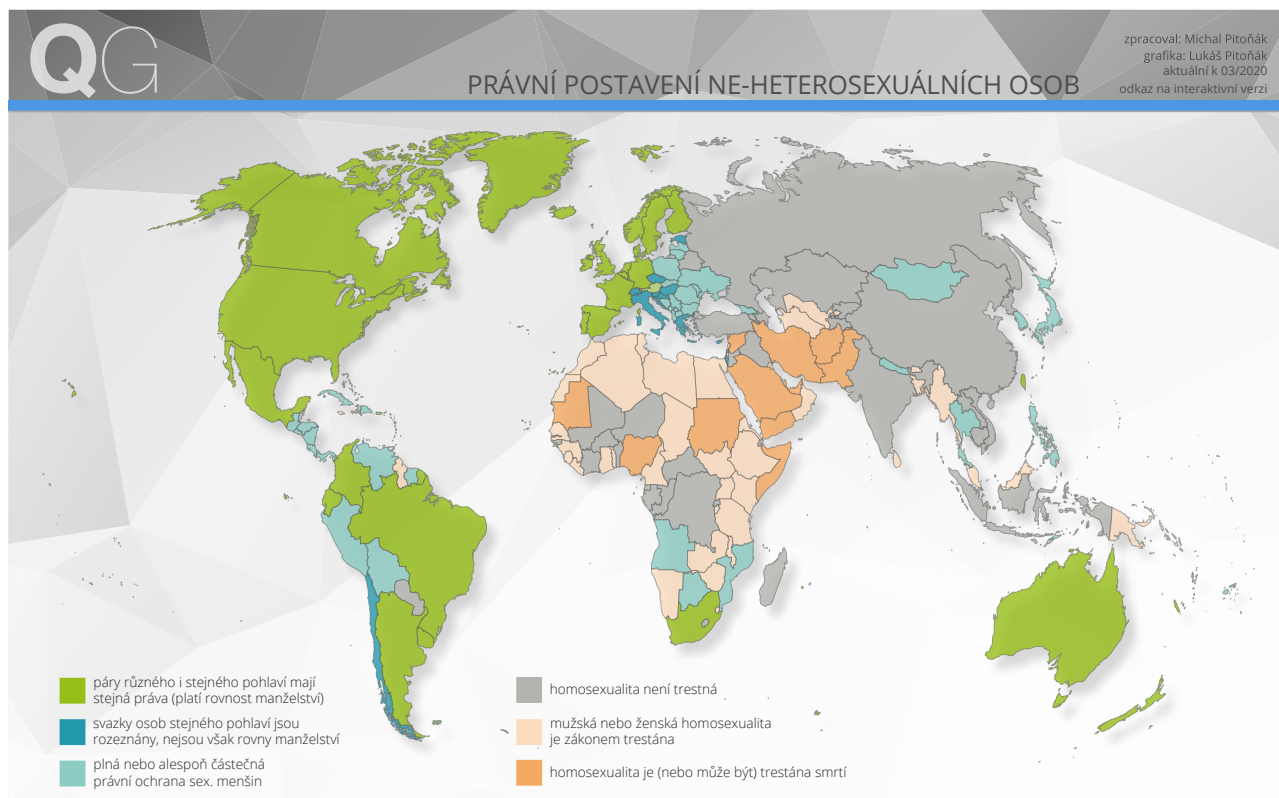
Neničíme manželství, naopak – chceme naplnit jeho smysl. Gayové a lesby na tradiční rodiny neútočí, plně je respektují, většina z nich z takových rodin pochází. Jeden bonmot říká: *"Nejuvětší hrozbou heterosexuálního manželství není manželství leseb a gayů, ale heterosexuální rozvod"*. S tím souhlasí i téměř 90 % české společnosti.²

Naprostá většina české společnosti (90 %) si myslí, že manželství vytváří pouto mezi dvěma lidmi, kteří se o sebe postarají v dobrém i zlém.³ Skoro stejný počet (96 %) gayů a leseb by chtěl mít možnost vstupovat do manželství.⁴ Od uzákonění registrovaného partnerství se rozvedlo jen 14,5 % z celkového počtu registrovaných párů.⁵

Manželství gayů a leseb je uzákoněno již ve 29 zemích na světě, ve kterých žije přes 1 miliarda lidí – většina států na západ od České republiky (až na Itálii a Švýcarsko), USA,

Kanada, většina států Jižní Ameriky (např. Ekvádor, Uruguay), Jihoafrická republika a další.) Patří mezi ně i silně religiózní země jako Španělsko, Brazílie, Argentina, Kolumbie, Irsko a třeba také Malta. Zkušenosti ze všech těchto zemí jsou jednoznačně pozitivní a dokazují, že manželství gayů a leseb nemá žádný negativní vliv na společnost. Dokonce lze vidět zajímavou korelaci, kdy největší porodnost v Evropě mají země, kde je uzákoněno manželství pro všechny, na chvostu jsou naopak země, jako je Slovensko, Chorvatsko či Maďarsko, kde manželství pro všechny uzákoněno není.⁶

Zdroje: mapa je založena na originální rešerši Queer Geography a je platná k září 2019. Z velké části jsme vyčázeli z dostupných informací poskytovaných v reportu ILGA – International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association: Carroll, A. and Mendes, L.R., State-Sponsored Homophobia 2017: A world survey of sexual orientation laws: criminalisation, protection and recognition (Geneva; ILGA, May 2017).

QueerGeography
série **Sexuální občanství**

MAPA: Právní postavení neheterosexuálních osob

Manželství pro lesbické a gay páry je naplněním konzervativních hodnot.

Ve Velké Británii podporovali manželství i přední konzervativci, jako bývalý premiér David Cameron. Ten řekl: „každému, kdo má výhrady říkám: „Ano, je to o rovnoprávnosti. Ale je to také o něčem jiném: o závazku. Konzervativci věří v pouta mezi námi; že společnost je silnější, když jeden druhému něco slíbíme a jeden druhého podporujeme. A proto nepodporuji manželství gayů a leseb navzdory tomu, že jsem konzervativce. Podporuji manželství gayů a leseb proto, že jsem konzervativce.“⁷

Bývalý předseda amerických republikánů Reince Priebus doporučoval, aby strana „uvyžila své principy a důstojnost a respekt“. Varoval, že naprostá většina mladých voličů republikánů je pro manželství gayů a leseb a pokud strana bude trvat na tom že je proti, vzdaluje se svým voličům a čeká jí „pochmurná budoucnost“.⁸

Poté, co německá CDU/CSU hlasovala o manželství pro všechny volným hlasováním, a nikoli stranickým hlasováním, téměř čtvrtina poslanců křesťanské konzervativní CDU hlasovala pro. Také u křesťanských politických stran např. v Belgii, Nizozemí, Dánsku a Maltě se manželství pro všechny těší podpoře.

■ Mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím je mnoho rozdílů

Mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím existuje mnoho významných rozdílů. V Příloze č. 1 naleznete stručné shrnutí těch hlavních.

■ Rozšíření práv při zachování dvou kategorií (manželství a registrované partnerství) problém neřeší

Občas se objevuje návrh "všechna práva ano, manželství ne". To ale problém neřeší, naopak ho prohlubuje. Ponechává gay a lesbické páry v podřadné kategorii, protože jim zakazuje vstupovat do manželství. Odkazuje je do speciální ohrádky, ať už ji nazveme „registrované partnerství“ nebo „partnerství“. Rozdělení na „my“ a „oni“, na plnohodnotné manželství a druhořadé partnerství, by se tak ještě prohloubilo. Lásky je jen jedna, manželství by také mělo být jen jedno. Není pravda, že manželství jen pro ty, kteří spolu zplodí děti. Test plodnosti nebo závazek mít děti není podmínkou manželství. I heterosexuální páry, které děti mít nemohou, nebo nechtějí, se mohou vzít. Jediným důvodem, proč je někomu zakázáno vstoupit do manželství je ten, že miluje ženu nebo muže.

Nejde o rozumný kompromis. Na jednu stranu je nám vyčítána "salámová metoda", na druhou stranu je tento návrh jejím klasickým příkladem. Jeho přijetí by na dlouhá léta uzavřelo dveře skutečnému zrovnoprávnění LGBT lidí. Naprostá většina zemí, které podobným mezikrokem prošly, už umožňuje manželství pro všechny. V Česku jsme ten mezikrok vlastně už udělali – registrované partnerství tu máme víc než deset let. Je čas se posunout dál. Právně je to mnohem složitější způsob, než jaký nabízí novela, která umožní manželství pro všechny. Ta by v občanském zákoníku změnila pouhá tři slova (a některé navazující předpisy).

A hlavně – manželství pro všechny symbol manželství neničí, naopak ho posiluje, přináší více lidem a naplňuje znovu jeho pravý význam.

■ Jak to chcete provést?

Jde o jednoduchou změnu v občanském zákoníku, § 655 OZ. Změníme 3 slova: „*manželství je trvalý svazek muže a ženy*“ na „*manželství je trvalý svazek dvou lidí*“. Tím se změna promítne do většiny předpisů týkajících se manželství (včetně adopcí, pěstounství či přiosvojení). S tím souvisí i změna několika navazujících předpisů (například zákon o matrikách).

1.2 DĚTI SI ZASLOUŽÍ STEJNÁ PRÁVA A STEJNOU OCHRANU

■ Děti v duhových rodinách mají méně práv a jsou vystaveny nejistotě

Základní problém je, že ačkoli dítě vychovávají obě ženy nebo oba muži stejně, často již od narození nebo brzo po něm, je zákonným rodičem jen jeden z nich. Zákon zakazuje lesbickým a gay párům aby se společně staly zákonnými rodiči (a to formou přiosvojení nebo osvojení). Tím ale zákon dělí rodiče dítěte na plnohodnotného (právního) rodiče, a toho druhého, faktického, ale právem neuznaného rodiče. Zároveň tím dělí děti na ty narozené v tom správném manželství a na ty „nemanželské“.

To má mnoho negativních dopadů na dítě a to zejména v traumatických situacích, kdy se něco stane právem uznanému rodiči nebo se vztah rodičů rozpadne.

Dítě nemá ze zákona právo po faktickém rodiči dědit, nemá nárok na sirotčí důchod, pokud faktický rodič zemře. Pokud se partneři rozejdou, nemá dítě nárok na alimenty od faktického rodiče (dítě tedy například zůstává s právním rodičem odkázané na jeden plat) a zároveň nemá automaticky právo se s ním po rozchodu vídat a člověk, který ho celý život vychovával tak může z jeho života zmizet ze dne na den. Pokud právní rodič dítěte zemře, nemá faktický rodič žádná automatická práva ani povinnosti pokračovat v péči o dítě. Faktický rodič nemá na druhou stranu všechna práva, která potřebuje k řádné péči o dítě – např. nemá právo na informace o zdravotním stavu, nemůže automaticky vystupovat ve škole jako rodič dítěte apod. Pokud se partneři rozejdou, nemá právo na úpravu styku s dítětem. Může se sice stát pěstounem nebo poručníkem, ale o tom musí rozhodovat soud, nestává se jím automaticky. Soudní řízení může trvat dlouho, různé osoby ho můžou zdržovat a komplikovat a to dítěti jistě neprospívá.

Přehled hlavních rozdílů mezi právní ochranou dětí v duhových rodinách a dětí vyrůstajících se sezdánými rodiči naleznete v Příloze č. 1.

■ Dětem neškodí, když mají dvě mámy nebo dva táty

Citová a sexuální orientace nemá žádný vliv na rodičovské kompetence. Mezi odborníky (dětské psychologové, pediatři, sociologové, sociální pracovníci atd.) panuje jednoznačná shoda, že na dítě nemá žádný negativní vliv, pokud jej vychovávají dvě matky nebo dva otcové. Výzkumy na toto téma se provádějí již od 70. let 20. století. Příklady názorů odborníků a odbornic na toto téma jsou v Příloze č. 2.

Z těch českých odborníků a odbornic, kteří sdílí názor, že výchovu dítěte dvěma matkami nebo dvěma otci nemá na děti žádný negativní vliv, uvedme například: prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc. (psycholog a sexuolog), MUDr. Radim Uzel, CSc. (sexuolog), Sdružení Linka bezpečí (slovy bývalé ředitelky Ivany Šatrové), PhDr. Hana Pazlarová, Ph.D. (předsedkyně Sdružení SOS dětských vesniček, sociální pracovníce), prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D., (psycholog, profesor katedry psychologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity),

PhDr. Zuzana Spurná Ph.D. (primářka oddělení klinické psychologie Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně) a mnozí další. Dále také profesní komora sociálních pracovníků či Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu.

Ze zahraničních uvedme ty největší profesní organizace jako například Americká psychologická asociace, Americká akademie pediatriů, Americká národní asociace sociálních pracovníků či Kanadská psychologická asociace.

Ale nechme mluvit i samotné děti. Kryštof (17 let), kterého vychovávaly dvě mámy říká: „Cítím se jako heterosexuál. Nijak psychicky poznamenaný nejsem, moje matky se o mě vždy dobře postaraly možná i lépe než ve spoustě rodin heterosexuálů. [...]“⁹

■ Mužský a ženský vzor? Záleží na člověku, ne na pohlaví

Stejně jako neexistuje jedna typická heterosexuální rodina (ani typický heterosexuální otec nebo matka), neexistuje ani jedna typická duhová rodina. Děti mohou vychovávat dvě mámy z malého města u Plzně stejně jako dva tátové z Ostravy. Každá rodina tráví volný čas jinak, má jiné zájmy a jiný způsob výchovy dětí.

Děti mají určité potřeby a důležité je, zda mu mohou rodiče tyto potřeby naplnit. Podle známého dětského psychologa Zdeňka Matějčka¹⁰ to jsou:

- potřeba stimulace,
- potřeba smysluplného světa,
- potřeba lásky – citového bezpečí,
- potřeba najít si místo ve společnosti,
- potřeba životní perspektivy, otevřené budoucnosti.

Nikde mezi nimi není potřeba „mužského“ a „ženského“ vzoru. A tyto potřeby jsou dítěti schopni uspokojit stejně tak heterosexuální páry jako dvě mámy nebo dva tátové. Důležité také je, aby dítě vidělo, jak a zda jeho rodiče dokáží řešit problémy a konflikty, jak jsou si blízcí a mají se rádi, jak se vzájemně podporují. A pokud takové prostředí vytváří dvě mámy nebo dva tátové, je to pro dítě mnohem lepší, než když vyrůstá v prostředí heterosexuální rodiny, ve které toto nefunguje.

Navíc z výzkumů (i např. v Česku Polášková 2009) vyplývá, že homosexuální páry aktivně zajišťují dítěti velkou variabilitu různých vzorů (strýcové/tety, dědečkové/babičky, učitelé/učitelky, starší kamarádi a sourozenci, vedoucí kroužků, média).

1.3 PRAKTICKÉ PROBLÉMY

■ Vdovské důchody, společné jmění, dávky sociální podpory atd.

Registrované partnerství nemá oproti manželství mnoho praktických a finančních výhod. Například registrovaní partneři nemohou nabývat majetek do společného jmění (což nakládání s majetkem zjednodušuje), ale musí si vše pořizovat jako podíloví spoluvlastníci, udělovat si plné moci a prokazovat se jimi atd. Neexistuje pro ně žádná úprava vypořádání společného majetku v případě rozpadu partnerství.

Pokud jeden z partnerů zemře, ten druhý nemá nárok na vdovský či vdovecký důchod a ani na něj nepřechází dávky sociální podpory (důchod, nemocenská).

V Příloze č. 1 naleznete stručné shrnutí hlavních rozdílů mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím.

1.4 NIKOMU TO NEUBLÍŽÍ, SPOUSTĚ LIDÍ TO POMŮŽE A SPOLEČNOST JE PŘIPRAVENA

■ Nikomu to neublíží a spoustě lidí to pomůže

Není pravda, že řešíme problém jen pro hrstku lidí. V populaci je zhruba 5-10 % gayů a leseb (to nezahrnuje např. ani bisexuály).¹¹ Tedy minimálně 500.000 až 1.000.000 lidí v České republice je gay nebo lesba. Tito lidé mají své rodiče a jiné příbuzné, své děti, přátele. A tito lidé jim přejí to nejlepší a chtějí, aby byli šťastní. Tedy konzervativním odhadem minimálně třetina populace, tři miliony lidí, budou přímo pozitivně ovlivněni, pokud zrušíme zákaz manželství pro gaye a lesby. A to vůbec není malé číslo.

Každý den se v České republice narodí malý chlapec, který je gay a dívka, která je lesba. Chceme, aby vyrůstali ve společnosti, která jim už od narození dává jasně najevo, že jsou plnohodnotní lidé, jejichž vztahům a rodinám poskytuje stát stejnou ochranu. To, jak se společnost staví ke gayům a lesbám má velký vliv na to, jak oni vnímají sami sebe. Zejména v citlivém období dospívání. Strach a nedostatek sebeúcty může mít někdy až tragické následky. Například poté, co USA otevřeli manželství gayům a lesbám, klesl do roka počet sebevražd náctiletých gayů a leseb o 14 %.¹² Až pětina všech náctiletých bezdomovců ve Velké Británii se identifikuje jako LGBT a 69 % procent z nich uvádí jako hlavní důvod odmítnutí ze strany jejich rodiny je to, že prošli coming-outem.¹³ Mnozí si jistě vzpomenu na 14letého Filipa, který před několika lety spáchal sebevraždu z důvodu nepřijetí jeho sexuální orientace okolím. Ve svém dopise na rozloučenou uvedl: *"Dnešní svět je naprosto plný předsudků a nenáviděnosti k určitým skupinám lidí... to mě hrozně štve a přeji si, aby to tak nebylo, aby se se všemi lidmi zacházelo stejně a aby moje smrt aspoň trochu napomohla k veškeré rovnoprávnosti všech lidí na zemi."*

I rodiče gayů a leseb trpí stigmatizací svých dětí – když se jim jejich dítě vyoutuje, jsou často smutní, protože si myslí, že se nikdy nevdá nebo neožení, nebo nebude mít děti. Ale nic z toho nemusí být pravda. Chceme, aby si i rodiče gayů a leseb mohli poplakat štěstím a zatancovat na svatbě svého syna nebo dcery. A aby se mohli stát plnohodnotnými prarodiči dětí, které jejich syn nebo dcera bude vychovávat se svým manželem/manželkou.

■ Stát to nic nestojí, naopak to peníze přinese

Tato změna skoro nic nestojí, státní kase peníze ušetří a ještě tam pravděpodobně přibudou. Pokud totiž mohou lidé vytvářet stabilní svazky a rodiny a starají se jeden o druhého, je větší pravděpodobnost, že budou v krizových situacích muset méně spoléhat na stát. Například pokud zákon umožní aby oba rodiče, kteří dítě vychovávají, byli zákonnými rodiči, pak po rozpadu vztahu nebude jeden z rodičů při výchově dětí odkázaný náhle pouze na jeden plat, ale na výchovu dětí bude přispívat i druhý rodič. Děti budou moci automaticky dědit po obou rodičích, nikoli jen po jednom. Podle analýzy výzkumné organizace Open For Business by přijetí manželství pro všechny mohlo přinést státní kase minimálně 5 miliard Kč navíc. Manželství pro všechny v Česku zatím ne finančně podporuje přes 70 firem a společností.

Efekt manželství pro všechny má ale pozitivní finanční dopady i do dalších sfér života celé společnosti.

Za posledních 18 let muselo být téměř 600 dětí dáno do osvojení zahraničním párům, protože o ně nebyl v Čechách zájem.¹⁴ Pobyť jednoho dítěte v ústavu vyjde stát průměrně na 44 570 korun měsíčně.¹⁵ Pokud bude lesbickým a gay párům umožněno mít společně děti, je možné, že to přispěje k tomu, aby děti, které by jinak zůstaly v ústavu, našly dříve svou adoptivní rodinu.

Výzkumy ukazují, že manželství má obecně pozitivní efekt na zdraví lidí. Například výzkum Harvardské univerzity prokázal, že manželé žijí průměrně déle, mají nižší počet kardiovaskulárních příhod (např. mrtvic a infarktů), mají nižší riziko výskytu depresí, dochází u nich k méně častému pozdnímu diagnostikování rakoviny a mají vyšší pravděpodobnost úspěšného zotavení po vážné operaci.¹⁶ Sdílený život v rámci stabilního páru proto vede prokazatelně ke kvalitnějšímu a delšímu životu.

Lidé, kteří jsou společností přijímáni a požívají stejné důstojnosti a respektu jako ostatní, jsou také spokojenější v práci a mohou se tak plnohodnotně podílet na chodu společnosti.

■ Společnost je na to připravena

„Gayové a lesby by měli mít možnost uzavírat sňatky jako heterosexuálové“, myslí si 67 % Čechů a Češek.¹⁷ U lidí do 34 let je to dokonce 76 %! Zvýšila se také podpora pro adopce 77 % lidí podporuje přiosvojení (tj. adopci dítěte jednoho partnera druhým partnerem) a 62 % Čechů a Češek souhlasí s tím aby gay a lebické páry mohly společně adoptovat děti např. z ústavů.¹⁸

A 67 % lidí si myslí, že pro dítě je důležité mít dva milující rodiče a je jedno, jestli jsou to muž a žena, dvě ženy nebo dva muži.¹⁹

Tato podpora meziročně stále stoupá. A po přijetí zákona o registrovaném partnerství začala stoupat ještě rychleji. To samé lze očekávat po otevření manželství všem. Například ve Španělsku stoupla podpora manželství pro všechny po jeho přijetí na 84 %, v Irsku na 80 % a ve Švédsku dokonce na 90 %.²⁰ Ve Francii raketově vzrostla za 6 let od přijetí manželství pro všechny o téměř 20 % na 75 %.

2. ČASTÉ VÝHRADY A ODPOVĚDI NA NĚ

■ Manželství je odjakživa svazek muže a ženy

Institut manželství se již od samého počátku vyvíjel a reagoval na aktuální potřeby společnosti například zavedením práva na rozvod (nejprve mužů pak následně i žen), zrušení „nelegitimních dětí“, zrušení práva první noci, zrušení podmínky souhlasu vrchnosti se sňatkem nevolníků, zrušení zákazu manželství mezi různými společenskými vrstvami, mezi lidmi různého vyznání, mezi lidmi různých ras atd. Málomocný heterosexuál by asi dnes chtěl uzavírat manželství v takové podobě.

Představa neměnného manželství je iluze.

Je samozřejmě pravda, že do dnešního dne bylo v Čechách manželství zákonem povoleno jen mezi mužem a ženou. Ale podstatou manželství vždy byla a je především láska, vztah mezi dvěma lidmi, jejich ochota se o sebe postarat v dobrém i zlém, být si vzájemně oporou, nikoli pohlaví. A láska je jen jedna. Není homo nebo hetero verze. Proto by i manželství mělo být jen jedno.

Fakt, že až do dnešního dne je v České republice (jako jedné z mála vyspělých zemí) stále zakázáno lesbickým a gay párům vstupovat do manželství, není důkazem, že je to tak správně. Je to důkazem, že je nejvyšší čas na změnu.

Pokud zrušíme zákaz manželství pro lesbické a gay páry, nikomu to neublíží. Ani společnosti jako celku, ani konkrétním heterosexuálním manželům nebo rodinám.

■ Proč Vám nestačí rozšířit registrované partnerství, ale neříkat tomu manželství?

Důležitý je nejen obsah, ale i forma. Manželství není jen soubor práv a povinností. Je to také symbol veřejného uznání vztahu dvou lidí. Pokud bychom registrované partnerství rozšířili o všechna práva a povinnosti jaké dnes mají manželé, ale nadále zakázali lesbickým a gay párům vstupovat do manželství, dáváme jim najevo, že jejich vztah nemá stejnou důstojnost a respekt jako vztah heterosexuálů.

Stát by nás ponechal v podřadné kategorii, stále bychom byli odkázáni do speciální ohrádky. Rozdělení na „my“ a „oni“, na plnohodnotné manželství a druhořadé partnerství, by se tak ještě prohloubilo. Láska je jen jedna, manželství by také mělo být jen jedno.

Nejde o rozumný kompromis. Na jednu stranu je nám vyčítána „salámová metoda“, na druhou stranu je tento návrh jejím klasickým příkladem. Jeho přijetí by na dlouhá léta uzavřelo dveře skutečnému zrovnoprávnění LGBT lidí. Naprostá většina zemí, které podobným mezikrokem prošly, už umožňuje manželství pro všechny. V Česku jsme ten mezikrok vlastně už udělali – registrované partnerství tu máme víc než deset let. Je čas se posunout dál. Právně je to mnohem složitější způsob, než jaký nabízí novela, která umožní manželství pro všechny. Ta by v občanském zákoníku změnila pouhá tři slova (a některé navazující předpisy).

A hlavně – manželství pro všechny symbol manželství neničí, naopak ho posiluje, přináší více lidem a naplňuje znovu jeho pravý význam.

■ **Manželství je jen pro ty, kteří spolu mohou zplodit dítě**

Tak nefunguje manželství ani dnes. Heterosexuální páry, které děti mít nemohou, nebo nechtějí, mohou vstoupit do manželství. Test plodnosti nebo závazek plodit děti není podmínkou vstupu do manželství. Z toho plyne, že jediným důvodem proč mají gay a lesbické páry zakázáno vstupovat do manželství je to, koho milují.

Lesby a gayové nejsou neplodní. Stejně jako u heterosexuálů, někteří gayové a lesby děti chtějí, jiní ne. Sexualita nemá s plodností nic společného. A jak se stane, že lesbický nebo gay pár vychovává dítě? V podstatě jako u heterosexuálního páru. Adopcí z ústavů, adopcí dítěte partnera, asistovanou reprodukcí atd. Vynalézáme žádný extra systém, jen existující možnosti chceme zpřístupnit i gay a lesbickým párům.

Gayové a lesby mají a vychovávají děti – to není nic nového. Dle Českého statistického úřadu u nás v roce 2011 vyrůstalo více jak 1.000 dětí v duhových rodinách. Lze předpokládat, že jich je dnes mnohem více a že tento počet nadále poroste.

Jako jednotlivec může už nyní gay nebo lesba v České republice dítě adoptovat. V procesu adopce se posuzuje celé rodinné prostředí, tedy i skutečnost, že adoptivní matka/otec žije se ženou/mužem. V praxi jsou již nyní děti svěřovány do adopce a pěstounské péče gayům a lesbám, kteří je pak vychovávají se svým partnerem/partnerkou. A proto i z české praxe víme, že dva muži nebo dvě ženy mohou dítěti poskytnout vhodné rodinné zázemí.

Za posledních 18 let muselo být téměř 600 dětí dáno do osvojení zahraničním párům, protože o ně nebyl v Čechách zájem.²¹ Pokud bude lesbickým a gay párům umožněno společně adoptovat děti, je možné, že to přispěje k tomu, aby děti, které by jinak zůstaly v ústavu déle, našly dříve svou adoptivní rodinu.

■ **Gayové a lesby slibovali, že už nebudou nic víc chtít – a podívejte se**

Společnost se v přístupu ke gayům a lesbám vyvíjí. My to respektujeme. Ale samozřejmě bychom byli radši, kdyby, abychom byli od počátku braní za rovnocenné občany a občanky. Postupný vývoj není naše volba

■ **Kde to všechno skončí?**

Tam, kde sexuální orientace a identita nebudou rozhodující pro kvalitu lidského života. Nechceme nic jiného, nic navíc. Chceme jen stejná práva a stejné povinnosti. Rovnost a svobodu pro naše vztahy a rodiny. Manželství pro všechny nevytvoří žádný nový systém. Pouze existující pravidla aplikuje i na ty, kteří zatím žijí ve stínu a právní nestabilitě.

■ **Osvojení obchází práva druhého rodiče**

Přiosvojení nebo osvojení je možné jen se souhlasem obou rodičů dítěte (jsou-li známi). Je to úplně stejné jako u heterosexuálů – pokud je otec znám, je k přiosvojení/osvojení třeba jeho souhlas. Ten není potřeba například tehdy, když o dítě dlouhodobě neprojevuje zájem. Tato pravidla již dlouho existují, nic na nich neměníme.

■ **Homosexualita je nepřírozená, gayové a promiskuita, pedofilie**

Gayové a lesby tu vždy byli, jsou a budou, jsou naprosto přirozenou součástí společnosti. Podle Americké psychologické asociace a předních českých odborníků je homosexualita normální a pozitivní varianta lidské sexuální orientace. Opačná tvrzení nejsou vědecky podložena. Pokusy „léčit“ homosexualitu jsou neúspěšné stejně, jako přeučovat leváky na

praváky. Homosexualita není deviace, je to jedna z variant lidské sexuality. V přírodě existuje spousta druhů, které vytváří homosexuální svazky. Jako třeba sloni, lvi, delfíni, tučňáci...²²

I zrzaví lidé nebo leváci jsou ve společnosti v menšině, což ale neznamená, že jsou nepřirození.

Gayové a lesby nejsou v průměru více promiskuitní než zbytek populace. Nejsou o nic lepší ale ani horší, než zbytek populace. Na promiskuitu má větší vliv, je-li někdo muž nebo žena, kolik je mu/jí let a kde žije. Například v zemích, kde není umožněno homosexuálům žít život naplno a společnost je neresepektuje, nemohou logicky navazovat dlouhodobé a trvalé vztahy. Ale to není jejich volba.

Zneužívání dětí je strašná věc a velký problém. Pedofilů je u gayů poměrně úplně stejně, jako u heterosexuálů což je zhruba 1-2 % populace. Podle sexuologa Petra Weisse pouze desetina pachatelů, kteří jsou souzeni za sexuální zneužití dítěte, trpí skutečně pedofilní sexuální poruchou. Až 90 % zneužití se dopouštějí lidé (v naprosté většině muži), kterým nebyla pedofilie diagnostikována, ale jsou to osoby s poruchou osobnosti, agresivní nebo závislé na alkoholu.²³

■ Ještě se o tom nevedla široká společenská diskuze

Společenská debata se vede už desítky let, a nejen v Čechách, ale i v zahraničí. V západní Evropě již vyrostla celá jedna generace lidí, kteří nezažili dobu, kdy se gayové a lesby nemohli brát. Od 70. let 20. století byly provedeny desítky odborných výzkumů, které potvrdily, že na děti nemá výchova dvěma matkami nebo dvěma otci žádný negativní vliv.

Myšlenka manželství pro všechny je v České republice předmětem debat již několik desítek let. Iniciativa „Jsme fér“ (www.jsmefer.cz), vede tuto společenskou diskusi od roku 2017. A vůbec ne jen v Praze. Máme 13 regionálních týmů, uspořádali jsme už více jak 500 akcí v regionech mimo Prahu, za 4 měsíce jsme získali 70 000 podpisů pod petici za manželství pro všechny. Nefinančně nás podporuje přes 70 firem, domácích i zahraničních, malých i velkých (Google, Vodafone, IKEA, Žufánek, Rohlík atd). Přes 30 domácích odborníků na psychologii a sociologii podepsalo otevřený dopis na podporu manželství pro všechny. 40 starostů a starostek se připojilo k naší výzvě a podpořili nás. 96 % českých gayů a leseb chce mít možnost vstupovat do manželství. Vedeme debatu otevřenou, s respektem. Každému, kdo má zájem, rádi odpovíme na její nebo jeho dotazy týkající se manželství pro všechny.

Výsledkem této desetiletí trvající debaty je, že více jak dvě třetiny Čechů jsou pro a souhlasí s tím, aby se i lesbické a gay páry mohly brát a mohli společně adoptovat děti.²⁴

■ Plýtváme časem a energií na menšiny, většina trpí

Naprosto souhlasíme, že mnoho rodin a párů má problémy. Jsou jimi například dostupné bydlení, jak se mají rodiče po mateřské a rodičovské zapojit do práce, nedostatek míst ve školkách atd. Gayové a lesby k těmto rodinám také patří, také tyto problémy pociťují. Ale vedle toho mají ještě další, specifickou skupinu problémů, která plyne z toho, že se nemohou brát a nemohou adoptovat děti, které vychovávají. Vztahy s ostatními lidmi a našimi dětmi, jsou v životě pro většinu lidí to nejdůležitější. Stejně tak i pro gaye a lesby. A pokud nemají možnost prožívat své vztahy se stejným respektem a důstojností jako ostatní a jejich děti ohrožuje právní nejistota, kvalita jejich života je výrazně nižší.

Přijmout manželství pro všechny není legislativně složité a stát to nebude nic stát. To, že to trvá dlouho, je důsledek nerozhodnosti nebo dokonce odporu k této myšlence. Dvě třetiny času, který strávili poslanci a poslankyně debatami o manželství pro všechny, padla na oponentní vystoupení. Řešení je otázka vteřiny – odpor vůči němu je to, co zabírá čas.

MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY

PŘÍLOHA č. 1: Hlavní rozdíly a problémy:

MANŽELSTVÍ	REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ
------------	--------------------------

SYMBOLICKY, POCITOVĚ:

Základním problémem je již samotná existence dvou kategorií. Lidi a jejich vztahy bychom neměli dělit na kategorie. Jedna láska, jedno manželství.

Manželé	Registrovaní partneři
Manželství je základním kamenem rodinného práva.	Registrované partnerství je administrativním úkolem.
Snoubenci se mohou vzít na téměř jakékoli matrice.	Registrovaní partneři se mohou registrovat jen na 14 určených úřadech.
Dva svědci.	Bez svědků.
Prohlášení činí před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva.	Pouze před matrikářem.
Manželstvím získávají manželé příbuzné, například švagry a švagrové, jejichž vztah zákon uznává.	Tyto vztahy zákon neuznává.

VE VZTAHU K DĚTEM

Manžel může přiosvojit dítě druhého manžela (například z předchozího vztahu).	Nelze.
Mohou společně osvojit dítě z ústavu.	Nelze.
Mohou být společnými pěstouny.	Nelze.

MANŽELSTVÍ	REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ
------------	--------------------------

Nemožnost společně osvojit dítě nebo přiosvojit dítě druhého partnera způsobuje, že zákonem uznaným rodičem („zákonný rodič“) může být vždy jen jeden z páru, byť se o dítě starají oba stejně.

Ten druhý („faktický rodič“) je z hlediska práva vůči dítěti téměř cizím člověkem.

To způsobuje například tyto problémy:

Podmínkou rozvodu je úprava vztahů k dětem.	Není upraveno. Děti jsou v případě rozpadu vztahu v právním vakuu.
Po rozvodu mají automaticky nárok vídat se nadále s faktickým rodičem a jeho rodiči, tedy prarodiči.	Není upraveno. Děti mohou ze dne na den ztratit kontakt s faktickým rodičem a se svými prarodiči z jeho strany.
Po rozvodu mají nárok na výživné i od faktického rodiče.	Není upraveno. Faktický rodič nemusí přispívat na jejich výchovu. Děti se tak ocitají v ohrožení chudobou. Zákonný rodič je ze dne na den odkázán na jeden plat.
Děti mají nárok na sirotčí důchod po svém rodiči.	Děti tento nárok ve vztahu k faktickému rodiči nemají.
Oba rodiče mohou vystupovat jako rodiče vůči školním zařízením, např. vyzvedávat dítě ze školy, chodit na třídní schůzky atd.	Pouze zákonný rodič má automaticky na toto právo. Faktický rodič je odkázaný na benevolenci školy nebo na plné moci.
Oba rodiče mohou získat všechny informace o zdravotním stavu dítěte, být s ním v průběhu hospitalizace, podílet se na jeho léčbě.	Pouze zákonný rodič má toto právo. Hrozí nebezpečí ohrožení zdraví dítěte, pokud bude v kritické situaci k dispozici pouze faktický rodič.
Dítě dědí po obou rodičích ze zákona a zároveň je nepominutelným dědicem.	Nelze. Po faktickém rodiči děti ze zákona nedědí. I kdyby je faktický rodič uvedl v závěti, nebudou mít postavení nepominutelného dědice.

PRAKTICKY

Pracovní volno 2 dny na svatbu.	Nárok na volno není.
Automaticky vzniká společné jmění manželů. Jeho existence ulehčuje život manželům, kteří si nemusejí ke všemu udělovat plnou moc. Také znamená, že na manžela může při děděni připadnout větší podíl než na registrovaného partnera. Dále je společné jmění výhodnější z hlediska daní.	Nevzniká, partneři jsou jen podíloví spoluvlastníci. Není žádná úprava vypořádání majetku v případě rozpadu vztahu.
Při uzavření sňatku si snoubenci mohou určit, jaké společné příjmení budou používat.	Nelze, je třeba žádat dodatečně po registraci.
Mají nárok na vdovský a vdovecký důchod.	Nemají.
Po úmrtí manžela přechází na manžela nárok na různé dávky (důchod, nemocenské atd.).	Nepřechází.

■ Použité zdroje

1. Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", únor 2018
2. Na otázku "Pokud by se umožnilo manželství i gayům a lesbám, ohrožovalo by to moji rodinu" odpovědělo 88% respondentů záporně. Zdroj: Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", únor 2018
3. Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", únor 2018
4. Průzkum provedený online dotazníkem spolkem Prague Pride z.s. v červenci 2016
5. Informace poskytované příslušnými matričními úřady na vyžádání fyzickým osobám (v období od 1.7.2006 do 31.12.2017) a od 1.1.2018 spolku Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, z.s..
6. http://www.rozhlas.cz/zpravy/data/_zprava/tradicni-rodina-se-v-europe-rozpada-kuuli-registrovane-mu-partnerstvi-1449197
7. <http://www.mirror.co.uk/news/uk-news/david-cameron-says-legalising-gay-8411815>
8. <http://www.republicanviews.org/republican-views-on-gay-marriage/>
9. <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10175540660-mate-slovo-s-m-jilkovou/218411030520011>
10. Z. Matějček: Osvojení a pěstounská péče, Portál, 2002, s.84 – 90.
11. V současnosti je lékařskou veřejností přijímáno, že gayů a leseb je v populaci minimálně 5-10% ([http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(16\)00013-1/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(16)00013-1/fulltext)). Často zmiňovaná 4 % pochází z výzkumů Alfreda Kinseyho, „Sexuální chování mužů „ (1948) a „Sexuální chování žen“ (1953). Respondenti se měli identifikovat na škále 0 (výlučně heterosexuální) až 6 (výlučně homosexuální). Zhruba 11,6% mužů se identifikovalo jako výlučně homosexuální – ale dokonce 46 % procent z nich reagovalo na sexuální podněty od obou pohlaví. Zhruba 2-6 % žen se identifikovalo jako výlučně homosexuální.
12. <https://www.theguardian.com/us-news/2017/feb/20/drop-in-teenage-suicide-attempts-linked-to-legalisation-of-same-sex-marriage>
13. <https://www.akt.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=c0f29272-512a-45e8-9f9b-0b76e477baf1>
14. http://zpravy.idnes.cz/adopce-do-zahranici-0oe-/domaci.aspx?c=A160701_151136_domaci_zt
15. <https://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/pobyt-ditete-v-ustavu-je-v-prumeru-sestkrat-drazsi-nez-pomoc-rodine-1345736>
16. SHMERLING, Robert H., 2016. The health advantages of marriage. Harvard Health Blog [online]. 30. 11. Dostupné z: <https://www.health.harvard.edu/blog/the-health-advantages-of-marriage-2016113010667>
17. Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", prosinec 2019
18. Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", prosinec 2019
19. Výzkum agentury Median pro zadavatele Prague Pride z.s., "Postoje k LGBT", prosinec 2019: https://www.jsmefer.cz/podpora_manzelstvi_roste_67_procent
20. <http://www.queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/mapa-podpory-rounosti-manzelstvi-europa/>
21. http://zpravy.idnes.cz/adopce-do-zahranici-0oe-/domaci.aspx?c=A160701_151136_domaci_zt
22. https://en.wikipedia.org/wiki/Homosexual_behavior_in_animals
23. <https://www.novinky.cz/zena/uztahy-a-sex/124292-az-90-procent-pripadu-zneuzivani-deti-nezpusobuji-pedofilove.html>
24. To potvrzují tři na sobě nezávislé průzkumy a agentury: (1) 67 %, agentura Median, průzkum pro Český rozhlas, červenec 2016 (http://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2016/07/1516421_Bleskovy_pruzkum_2016_III_homosexualove.pdf), (2) 65 %, agentura Pew Research, květen 2017 (<http://www.pewforum.org/2017/05/10/social-views-and-morality/#limited-support-for-legalization-of-same-sex-marriage>), (3) 68%, agentura New Market Search, červenec 2016, zpracované pro Prague Pride z.s.

Čechů a Češek podporuje
manželství pro všechny

LGBT lidí věří, že manželství pro
všechny zlepší kvalitu jejich života

5,7
milionů voličů
podporuje
manželství
pro všechny

miliardy Kč

Bezprostřední přínos pro rozpočet

podpisů pod petici za manželství pro všechny

jsme fér.cz
MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY

www.jsmefer.cz